

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

כת.

עין משפט גזר מצוה

נא ממי פ"כ מהל' עדות
הלכה א' מתנ' עין כ'
[טו"ט מ"מ ס"י ל'ת:]
גב ב' ממי' שם פ"כ' הלכה
ז [טור' שם טו"ט ע"ע
ח"מ ס"י ומכ' פ"ג' ה':]
גב ג' ממי' פ"ג' מהל'
עדות הלכה טו סמג
לאון רטו טו"ט ע"מ
לגן ספ"ק יוד:
גד ה' ר' ז' ממי' שם הלכה
ד טו"ט ע"מ שם ספ"ק ז':

תורה אור השלם

1. לא יומתו אבות על
בנים ובנים לא יומתו על
אבות איש בהטא
ויקרא: דברים כד טז
2. משפט אהר' יהודה
לגב כפר כ'און' יהודה פי'
אבן י' אלהים:
ויקרא כד כב

רבינו הגנאל

וביתו בנו ועשו חתנו לא
יעידו לי. אף אני יעקב
וראובן בני ורשע חתני לא
נעיד לו ואקשין אמאי
הוא ראובן שלישי הוא כי
הוא בן יעקב בן יצחק
וישמעאל דהוא ראשון
שהוא יצחק אחים והן
וראובן
לישמעאל יבא שלישי
בראשון ולא עשנו
במשנתו שהן פסולין
אלא הן וביניהן שני
בראשון ושני בשני שלישי
בראשון לא תנן שהוא
פסול. ושקילין וטרין
דברים פשוטין הן.
ואסיקא רב במשנת ר'
אלעזר אמר דהנאי ר'
אלעזר חתנו כשם שאחי
יהוה ובנו וחתנו כלומר
וחתנו ב' ואקשין הוא
רב אכשר שלישי בשני.
ופרקי' רב סבר לה כוותיה
בהא דתנא אחי אבא לא
יעיד לי הוא ובנו וחתנו
ופלגי עליה בחדא דרב
סבר שלישי בשני כשר
וכן הלכה ר' אלעזר אומר
יהוה בן אחי אבא לא יעיד
לך הוא ובנו וחתנו כלומר
שלישי בשני פסול ולית
הלכתא כוותיה מאי טעמא
דרב דייק ובנים כלומר
ובנים שהבנים בלבד
פסולין כמו אבותם
ולמעלה מהן כשר דייק
ר' אלעזר אמר מדלא
כתיב לא יומתו אבות על
פי' בנים אלא ובנים
שמעינן מינה כי בנים
כאבות מה אבות הן
ובניהן פסולין אף בניהן
הן ובניהן פסולין זה דור
שלישי. אמר ר' י' אחי
חמותי לא יעיד לי וכן אחי
חמותי וכן אחות חמותי
לא יעיד לי. פי' אחי
חמותי הוא חתן בעל
אחותי בן אחי חמותי הוא
חתן בעל אחות אביו בן
אחות חמותו הוא חתן
בעל אחות אמו וזהו
ששנינו בעל אחותו ובעל
אחות אביו ובעל אחות
אמו הן ובניהן וחתניהן
(ובן) אחי חמיו בן אחי
חמיו בן אחות חמיו הוא
חתן אחיו בן אחי חמיו
הוא חתן אחי אביו בן
אחות חמיו הוא חתן אחיו
בן אחי חמיו הוא חתן

מאי חתנו דקתני מתני' חתן בנו. תימה א"כ מתני' דקתני גיטון
וזנו ומתנו היינו חתן בנו אלמלא חתן בן אחות אשתו פסול
הא אפי' חתן בן אשתו כשר דקתני חורגו לצדו וי"ל דכיון דחתנו
הוי חתן בנו איכא למימר דחורגו לאו למעוטי בן חורגו וחתן חורגו
אלא אמת למעוטי בן בן חורגו וחתן
בן חורגו: **שמונה** אבות שהן
כ"ד. איכא טובא דחדא ניהו אלף
לפוס ריהטא דמתני' קחשיב:
תלתין ותרתי' הוו. הא דלא
קאמר ארבעים הוו הם
וזניהם ומתניהם וחתן זניהם וזני
זניהם משום דלא קתני להו כהדיא
במתני' אי נמי שם חמנות חד הוא:
"תלתין ותרתי' הוו. פי' הקונט'
דחתן זניהם לא חשיב
דשם חמנות חדא הוא ור"י אומר דבני
זניהם לא חשיב משום דלא קתני
להו במתני' כהדיא):

ביון דמעלמא אחי בידור אחר דמי.
פ"ה והא דלא קאשי' ליה
לרב כיון דלמרת כדור אחר דמי
אמאי פסול חתנו לחאי אציו הוה ליה
רביעי כדלשון משום דקאשי' ליה
מילתא אחריתי והקשה הר"ר יוסף
אחי הר"ר להר"ר דלמאי לא מקשי
לרב דלכשר ג' בשני דקאמר אחי
אצא לא יעיד לי הוא וזנו ומתנו
וחתנו כדור אחר דמי א"כ פסול שלישי
בשני ומירך הר"ר אה"ר דהוה מני'
לאקשויי הכי אלף משום דקאשי' ליה
מילתא אחריתי לא אסיק אדעתיה
דהכי נמי מירך זשיטת הקונטרס:
רב דאמר בר' אציעור. אומר ר"מ
דכן הלכה לשלישי כדלשון

פסול כדמוכח צ"י יש נוחלין (ב"ב ד' קמז:
ושם) הלכה ליה ר' אצא לרב יוסף כר
חמא דלכה שלישי בשני כשר ומשמע
הא כדלשון פסול ואומר הס"ס דהכי
הלכתא וצירושלמי נמי אמרי' משה
מהו להעיד כשם פנחס ואמר ר'
יוסין כשר ומדנקט אשת פנחס
משמע דלפנחס לא יעיד דהוה שלישי
כדלשון והא דלא אמרינן אשה
כשעלה כי הכא כשם חורגו משום
דהתם איתפלג דרס':

גיטון
לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו שלישי
בשני רב סבר ליה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא מאי טעמא דרב דאמר קרא
לא יומתו אבות על בנים ובנים לרבות דור אחר ורבי אלעזר על בנים אמר
רחמנא פסולי דאבות שדי אבנים אמר רב נחמן אחי חמותי לא יעיד לי בן אחי
חמותי לא יעיד לי בן אחות חמותי לא יעיד לי ותנא תונא בעל אהרות
ובעל אהרות אביו ובעל אהרות אמו הן ובניהן וחתניהן אמר רב אשי כי
הוינן בי עולא איבעי לן אחי חמיו מהו בן אחי חמיו מהו בן אחות חמיו מהו
אמר לן תניתוה אחיו ואחי אביו ואחי אמו הן ובניהן וחתניהן רב איקלע למזבן

לא יעיד לי הוא ובנו וחתנו ואכתי הוה ליה שלישי בשני ורב אכשר שלישי
בשני רב סבר ליה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא מאי טעמא דרב דאמר קרא
לא יומתו אבות על בנים ובנים לרבות דור אחר ורבי אלעזר על בנים אמר
רחמנא פסולי דאבות שדי אבנים אמר רב נחמן אחי חמותי לא יעיד לי בן אחי
חמותי לא יעיד לי בן אחות חמותי לא יעיד לי ותנא תונא בעל אהרות
ובעל אהרות אביו ובעל אהרות אמו הן ובניהן וחתניהן אמר רב אשי כי
הוינן בי עולא איבעי לן אחי חמיו מהו בן אחי חמיו מהו בן אחות חמיו מהו
אמר לן תניתוה אחיו ואחי אביו ואחי אמו הן ובניהן וחתניהן רב איקלע למזבן
גירלי

אשכחן אבות לבנים. ראוין לכן שמעון דהיינו אחי אציו: **וזניס**
לאבות. בן שמעון לראובן דהיינו בן אחיו. וכל שכן אצות להדדי דהא
זניס מכה לידהו קא אמו ואימעוטי להו מהאי קרא אחיו וזנו ואחי
אציו: זניס להדיא מנלן. דקתני במתני' בן אחי אציו פסול לו:
ליכסוב לא יומתו אבות על הבן.

דכיון דכתיב אצות שני אחים משמע
ועל הכן הוי משמע שני אחים משמע
ואחד הוי פסול לשניהם: **לעלמא.**
שיהו שנים קרוצים פסולין להעיד על
אדם מן השוק: **צעדוס אחיו.** דאי
לאו דלסקיד האי קרוצו כהדיא לא
הוה מייקטל מנלמא זניס מתים זה על
זה: **שליש אחים ואחד.** מן השוק עם
לא אחד ואחד מעידים על אכילת שני
חוקה על שן קרקע של אדם מן השוק
ומעיד אחד מן האחין והבא מן השוק
על שנה ראשונה ואחד מן האחין
והבא מן השוק על שנה שנייה והשלישי
על השלישית והכי אלו שלש עדויות
והחוקה קיימת ולא אמרי' עדות
אחת היא והכי העדים קרוצים אלף
ג' עדויות ניהו דלשמה דאם מפקיד
האי לא מפקיד האי: **ופן עדות אחת**
להזמה. דעד דמתזמי כולהו לא
משלמי ממונא דהא לא הוה מתוקמא
כידא דלוקא אלף כספדומא כדלכחו:
אלא הוה מעלמא קא אחי נהו.
ע"י המזימין אותן לא משלמים ולא זה
על יד זה: **הוה ליה שלישי כדלשון.**
בני זשי: **הוה אחי אצו** ודאי אצו
דאצו ואחיו ראשונים ואני שני וזני
שלישי ואמר רב דשלישי לא יעיד
כדלשון: **ואנן.** במתני' שני בשני
ושני כדלשון מנן אצל כולי האי לא
פסול מתני': **שני בשני.** כגון אחי
אציו וזנו אחי אצו לי ואני לו הרי
כדלשון בשני ושני כדלשון בן אחי אצו
לי ואני לו הרי שני בשני אצל בני לחאי
אצו לא תנן: **מאי חסנו דקסני**
מתני'. אחי אציו וזנו ומתנו האי
חתנו דמתני' אצו קאי דהוה שלישי
האי חתן. ולקמן פריך א"כ הוה שלישי
בשני: **אגב אורחיה.** דבני לאשמועינן
שלישי פסול כשן חתן זנו לאשמועינן
נמי בעל כאשמו: **שמה אצו.** עם
זניהם ומתניהם הוו כ"ד. אע"ג דמתני'
תשעה תנן כר מחורגו שאין בן חתן
עמו לקנתי' פריך להו: **מלסין וסרסין.**
ח' אצות וח' זניס וח' חתנים וח' בני
חתנות חד קרי ליה: **ואמאי קרי**
ליה. רב נחמני' דקתני: **חתן זנו כיון**
דחתן לא הוי מזרעו ומעלמא אחי
כדור שלישי חשיב ליה רב והלך בני
נמי לחאי אצו דהוי שלישי כדלשון
פסול. ואיכא לאקשויי לרב כיון דאמר
חתן כדור אחר דמי אצו פסול חתנו
לאחי אצו ליה רביעי כדלשון אלף
וקתני מתני' חתן אחי אצו פסול לי
בני לבנו יעיד: **ה"ג אלף רב דאמר כ"א.**
ולעולם חתן לאו כדור אחר דמי ורב
דפסיל שלישי כדלשון כ"י אלעזר דאמר בשני
פסול וכ"ש שלישי כדלשון ומיהו לית הלכתא כוותיה דלמרינן זיש נוחלין (ב"ב ד' קמז:
ושם) הלכה ליה ר' אצא לרב יוסף כר
חמא דלכה שלישי בשני כשר ומשמע
הא כדלשון פסול ואומר הס"ס דהכי
הלכתא וצירושלמי נמי אמרי' משה
מהו להעיד כשם פנחס ואמר ר'
יוסין כשר ומדנקט אשת פנחס
משמע דלפנחס לא יעיד דהוה שלישי
כדלשון והא דלא אמרינן אשה
כשעלה כי הכא כשם חורגו משום
דהתם איתפלג דרס':

בנים להדדי כגון ראוובן
ואליפו להדדי מנא לן
ופשטינן אם כן ליתוב לא
ימיתו אבות על הבן אמאי
כתב בנים ללמד שאפילו
בנים להדדי ערוהו בטלה.
בנים ללמא מנא לן כגון
עדות ראוובן ואליפו
לעלמא שערותן בטלה.
ובא רמי בר חמא
למיפשה מעדים וזומטין
רבא ודחא מהא דתנן
ב' חוקת הביתים ג' אחים
וא' מצטרף עמהן כו'
ופשטה הכי אם כן דבנים
לעלמא כשרין הן לכתוב
קרא ליה יומתו אבות על
קרא ליה יומתו על
אבות ובנים לפה לי אלא
אפי' בנים לעלמא פסולין.
אשכחן אחי אביו וכן אחי
אמו אחי אמו וכן אחי
(אמו) [אביו]. ששנינו
במשנתו מנא לן ופשטה
מכתיב אבות אביו חתן
וזימני דלא צריך הדוה ליה
למכתב לא יומתו אבות
על בנים ובנים לא יומתו
עליהן. אבות דהתב
רחמנא תרי זימני לפה לי
אם אין לו ענין לקרוצי
האב נתנו ענין לקרוצי
האם. אשכחן שערותן
בטלה לחובה מדרכתיב אם
יומתו עדות הקרובים או
יעידו [לכותן] להדדי או
לעלמא מניין כי עדותן
בטלה ופשטנא מדרכתיב
יומתו תרי זימני לפה לי
דהוה ליה למכתב לא
יומתו אבות על בנים
ובנים על אבות יומתו
יומתו תרי זימני לפה לי
אלא אם אינו ענין לחובה
דלא הוה צריך ליה נתנו
ענין לכותב ובדיני נפשות
והוה הדין לדיני ממונות
דכתיב משפט אחד יוד
לכם: **אמר** רב (אחא)
הוא אבא לא יעיד לי
[אחא וכו' וחתנו אף (אבא)
[אנן] לא אעיד לו אני ובני
וחתני. פי' כגון יעקב
אביו בן יצחק אומר
ישמעאל שהוא אחי אבי